

BÈSTIES DE COMPANYIA

El conte és un gènere que pot caracteritzar-se per l'impacte en el lector (el famós fora de combat o KO de Borges). Potser no és acurat afirmar que Bardera deixa fora de combat el lector: més aviat l'incomoda o el confon, o bé fa totes dues alhora. Abans de profunditzar en aquesta incomoditat, cal fer atenció a la divisió del llibre en dues parts, “Bestiari” i “Vocacions”.

La primera part, la més curta, està formada per un total de vint contes —més breus també que els de la segona part— que porten com a títol el nom d'un animal, amb el qual s'identifica o bé el protagonista o bé algun altre dels personatges, que poden resultar antitètics. Tots els contes estan narrats en primera persona —aquesta és una constant també en la segona part— i tracten una problemàtica sobre l'ensenyament, això és, el sistema educatiu. La tipologia del conte és la mateixa en tots els casos, tret de dues excepcions: “Les mosques” (discurs) i “Les rates” (carta). Un altre element repetitiu és la provocació, l'evocació d'imatges sovint desagradables.

La segona part, més llarga, tracta sobre vocacions —que no és exactament el mateix que una feina, recordem-ho—, com, per exemple, la “Infermera”, conte protagonitzat per una especialista de la sanitat tant empàtica que acaba emmalaltint d'anorèxia per empatia amb les pacients. Més enllà de la gràcia que pugui fer aquest distanciament amb la realitat, al conte s'hi reflecteix la cruesa (i hipocresia) de la societat o de l'opinió pública, que jutja sense miraments la protagonista mentre és viva i, en canvi, la respecta un cop morta. Aquest és el component real del conte: la crítica a un comportament humà concret, que es pot trobar al llarg de tota l'obra. No en desvetllarem, però, l'irreal. Tot i que l'estil és recognoscible en ambdues parts, hi ha algunes diferències més enllà del tema unitiu (les bèsties i les vocacions) com, a tall d'exemple, la

presència de la violència, que és constant en la primera part i, en canvi, gairebé desapareix en la segona. Aquesta força, que pot ser física o psicològica, es basa en alguns contes en l'estranyesa que produeix el marc fictici, per exemple: una dona es treu els seus ulls i se'n posa uns altres per sortir a sopar amb el seu marit. Aquest és un joc basat en la quotidianitat, atès el paral·lelisme amb el canvi, posem per cas, de les arracades que es porten sovint per unes altres de reservades per a les ocasions especials. Tot i l'anàlisi, la imatge resta inquietant. De fet, potser és aquest un dels adjectius que escau a tot el llibre. D'altres en serien irònic i crític.

Així doncs, el títol no podia resultar més descriptiu: dues de les accepcions de *bèstia* hi encaixen a la perfecció. La primera seria la literal, això és, animal; la segona, metafòrica, ja que als contes s'hi reflecteixen conductes brutals —i, tanmateix, ben humanes.